

Särskrift del 3 från Jan Lindborgs text "Kinesisk medicin en solskenshistoria", fokus på de tre yinmeridianerna

Taiyin – Lunga - Torr metall i väster. Mjälte – Fuktig jord i centrum

Typiska symtom vid taiyin sjukdom blir: "I taiyin sjukdom finns det fullhet i buken och kräkning, svårt att få i sig mat, allvarlig spontan diarré, periodisk (dvs. kommer och går) spontan smärta i buken..." Shl 273. Fuktsjukdom som började i Shaoyang (fukt-hetta) och som går till Taiyin. Elden är slut och då blir det kyla och fukt i centrum och därför fullhet i buken och svårt att äta och kräks lät pga. att fukten blockerar centrum. Diarrén beror på fukt i centrum som rinner nedåt, smärtan i buken beror på fullhet fukt men trä kan också invadera en svag mjälte. Man kan också få muskelkramp pga. att vätskor ej når musklerna. (LZW innehåller Renshen). "Spontan diarré utan törst hör till taiyin eftersom det finns kyla i zang som måste värmas. Sinitang typ av recept är lämplig" Shl277. Utan törst visar på kyla och fukt men man förlorar ej vätskor med denna diarré utan man förlorar fukt ock då ej törstig. Om törst då är fukten borta. Om hetta diarré då har man törst (Shaoyin) Alltid fuktsymtom vid taiyin sjukdom. Kyla oftast pga. dominerar men kan utvecklas till fukt och hetta men då är det inte längre taiyin patologi utan istället shaoyang eftersom det blir fullhet och mjälten och shaoyang är väldigt nära varandra eftersom trippelvärmaren är fukt och värme och nära förbunden med mjälten i sina funktioner. Utmattningssyndrom hör också ofta ihop med taiyin. Pulsen är svag, man är trött men orkar stiga upp. Typiska punkter för att behandla taiyin kan vara: LU-5 och SP-9 med REN-12, ST-25, ST-36, UB-20 (moxa) och UB-21 samt REN 4 (moxa)

Shaoyin – Hjärtat – Kejsareld i söder. Njurar - Kallt vatten i norr

"I shaoyin sjukdomar är pulsen djup, tunn och mycket svag med en önskan att sova hela tiden." Shl 281. "Vid Shaoyin sjukdom finns det lust att kräkas men man kan ej kräkas, och lust att bara sova och efter fem eller sex dagar spontan diarré och törst, detta hör ihop med shaoyin. Det finns brist och därför borde vattenintag minska törsten. Om urinen är klar då finns det shaoyin tecken. Urinen är klar pga kyla i nedre värmaren och en oförmåga att kontrollera vatten och därför är urinen klar." Shl 282. Andra typiska symtom kan vara; Man vill ej stiga upp och man ogillar kyla. Diarré som är vattnig, svullen och smärtsam buk och generell smärta. Svettas ymnigt, smärta i extremiteter, diarré, kalla extremiteter (*jue*) och fruktan för kyla. Stor svettning, allvarlig diarré och kyla pga. brist. Diarré och kräkning och ymnig svettning, fri urin, diarré med osmält föda, inre kyla och yttre hetta. Pulsen är svag och på gränsen till att försvinna; Sinitang. Smärta i buken, blockerad urin, tyngdkänsla och smärta i extremiteter och spontan diarré vilket visar på vatten qi och personen kan ha hosta eller fri urin eller diarré eller uppstötningar; Zhenwutang. Pulsen är djup, tunn och snabb vilket indikerar hetta pga. brist, insomni. "Vid sjukdom i shaoyin som har pågått mer än två till tre dagar och det finns oro i hjärtat och man kan inte sova då regerar, HuanglianEjiaoTang." Shl 303 Pulsen flyter med feber, törst, lust att dricka vatten, blockerad urin; Zhulingtang. Vid utmattningssjukdom med värk i lumbal, hårdhet i nedre buk och stelhet med blockerad urin eller kissar ofta; Shenqiwan. Typiska punkter för att behandla shaoyin kan vara: HE-7 och KID-3 med REN-4, UB-15 och 23 och DU-4 (moxa).

Yangming och Jueyin

Sen har vi två rebeller i gruppen, yangming och jueyin som är svåra att förstå. De omvandlas från sin mitt men i kliniken är det inte så utan de omvandlas från sin rot och gren.

I ursprungsmodellen för yin och yang har vi 4 tillstånd: shao yang, ung yang och lao yang, gammal yang och likadant för yin, ung och gammal yin vilket är de 4 original bigrammen i Yi Jing.

Det som ej beskrivs i den här modellen är övergången eller slutet av ett stadium och därför utvecklade man sex tillstånd där yangming är slutat av yang och jueyin är slutet av yin. Yang dör i fullt ljus och yin dör i fullt mörker. I väster är yang svag eftersom den håller på att lämna och i väster har vi torka och kallas därför för yin och i öster har vi vind och kallas för yang, men torka är varken yin eller yang, det finns kall och varm torka, men man blir törstig så tendens till hetta. Vind uppfattas som kyla vilket betyder att ingen av dessa två är tydliga yin eller yang.

Jueyin – Lever - Vind trä i öster. Perikardiet – Minister eld i söder

Samma sak med jueyin som omvandlas från *zhong* men manifesterar sig som hetta eller kyla och ministerelden i jueyin är perikardiet. Linjen för jueyin i Shanhanlun är sällan användbar i kliniken. Den ända gång när vi använder denna linje är när vi behandlar rundmask.

Övriga symtom är dock symtom som hör ihop med perikardiet. Linje 326: "I jueyin sjukdom har man konsumerande törst, qi som rusar uppåt och slår mot hjärtat, smärta och hetta i hjärtat, hunger utan lust att äta och kräkning av rundmask efter man ätit och om man laxerar uppstår ihållande diarré" Konsumerande törst betyder att man dricker mer än man kissar pga. att blodet har torkat och då dricker man stora mängder av vatten för att återfukta blodet. Qi slår mot hjärtat (Perikardiet). Allt stigande hör ihop med eld. Svag yang flyter uppåt. Hunger pga. hetta och ingen lust att äta pga. stigandet. Kräkning av parasiter pga. att det finns för mycket yin i buken. Om yang är svag då blir det fuktigt och kallt och där trivs parasiter. Om man laxerar leder det till ihållande diarré vilket beror på att yang flyter uppåt och då mindre yang nertill och man då laxerar försvagar man ytterligare yang. När man behandlar rundmask börjar man med WZYT och sen går man över till WMW som är piller vilket man kan ta under en längre tid.

"När pulsen är mycket svag vid kyla skada och det finns motströmsrörelse (jue) och vid sjunde eller åttonde dagen är huden kall och personen är upprörd utan perioder av lugn, indikerar det motströmsrörelse i organen och inte motström av rundmask. Vid motström av rundmask kräks personen rundmask. Nu är personen lugn men sen har hon periodisk oro vilket indikerar kyla i organen (zang). Rundmask stiger och kommer till diafragman och då uppstår oro men vänta en stund och det vill upphöra. Efter att man har ätit finns det återigen uppstötningar och oro när rundmaskarna känner lukten av mat. Personen kräks ofta spontant rundmask. För motströmsrörelse av rundmask regerar WMW. Den regerar också vid ihållande diarré." Shl 338

Alla palpationer, vare sig de är av varm eller våt typ, är det alltid perikardiet som slår (dvs. *xin zhu*). Problem i själva hjärtat (dvs. *xin jun*, hjärtat som härskare) är shaoyin och är allvarligt. Man kan dö av shaoyin problem. Alla subjektiva upplevelser hör ihop med perikardiet. Alla känslor, förutom de normala fluktuationerna av glädje och sorg som hör ihop med hjärtat, hör ihop med perikardiet dvs. vilka känslor eller psykiska besvär som helst.

Shaoyang värmer blodet vilket är ministereld som finns inuti blodet, och om shaoyang har kylts ned av utifrånkommande kyla blir blodet kallt och stagnerar och kan inte nå extremiteterna vilka blir kalla och då är det fortfarande ett shaoyang ministereld problem och ett perikardproblem. Det är antingen för mycket eller för lite eld.

I jueyin *biao* är det fotens jueyin som manifesterar sig som kylskada på meridianen med kalla extremiteter, sammandragen pung etc. som vi behandlar med Wuzhuyutang och *ben* är inre vind som behandlas med surt som släcker vind Wumeiwan.

"När det finns motström kyla i extremiteterna och pulsen är tunn och på gränsen till att försvinna då regerar DGSNT" Shl 351. Jueyin sjukdom handlar om Perikardiets (*xin zhu*) förmåga att värma blodet. Det finns för lite vind för att cirkulera blodet medan i WMW fanns det för mycket vind pga. för mycket kyla i Zang organen pga. att elden flammar och lämnar blodet. Vind uppstår emellan ett kallt område och ett varmt område, lågtryck och högtryck. Levern är svalare jämfört med perikardiet och däremellan uppstår vind som är cirkulation och

rörelse. Jueyin är för mycket eller för lite vind. Vi använder sur smak för att lugna vind och kryddigt för att stimulera vind. Kryddigt stimulerar levern och surt bromsar levern. I DGSNS finns det ingen svettning.

Sista nerkylningen i de sex gestaltningarna sker av blodet som leder till kalla fingrar och tår och pulsen blir tunn, stränglik och djup med en tendens till att försvinna när man trycker på den pga. för lite blod och yang i kärlen och speciellt på höger *guan*. Då använder vi Danguisini tang. Det är också en nyckelformel för hudsjukdomar där torka dominerar med tillägg av vissa örter.

I en yin gestaltningssjukdom svettas man inte eftersom det kräver tillräckligt med yang. Svettning visar på sjukdomar i yang gestaltningar. Det som utmärker yin gestaltningssjukdomar är att det inte finns tillräckligt med yang. Yin är grunden för yang så därför är taiyin grunden för yangming, jueyin är grunden för shaoyang och shaoyin för taiyang vilket betyder att de stöder varandra. Om man har en jueyin sjukdom betyder det att man inte har tillräcklig styrka i shaoyang för att bekämpa sjukdomen. Om man inte svettas och inte kissar så mycket vad tar då vattnet vägen som man dricker? Det går till blodet för jueyin sjukdomar handlar om blod. Jueyin sjukdomar manifesterar sig genom att blodet hettas upp för mycket och när det sker torkar blodet och då vill kroppen fylla på nytt blod igen och det man dricker går direkt till blodet. Blodhätta mönster är jueyin mönster. Därför kallas det konsumtionsstörst. Eller så är blodet för svagt och då minskar värmen i blodet och då stagnerar blodet och blir mörkt vilket är vattnets färg, som är motsatsen till eld elementet som är rött friskt blod, vilket innebär kyla, nedkylning och död med *jue* kyla i händer och fötter. Därför måste vi värma och befukta blodet igen med Danguisinitang. Vi kan värma blodet på tre sätt; med hjälp av Guizhi, Kryddig, (kanelkvist), som blåser vind på glöden som stärker hjärtat funktionellt eller genom att värma lungan (Xixin, kinesisk vild ingefära, asarum) eftersom de 100 *mai* kommer till lungan för att syresätta blodet eller genom att värma levern direkt med wuzhuyu, (Evodia frukt) och för att stärka blodet i sig använder vi Dazao (jube frukt) som stärker hjärtat och fyller på kärlen. Typiska punkter för att behandla jueyin kan vara: P-6 och SP-4 med LIV-2, UB-17 och 18, LIV-3 och GB-37.

Summering

Nu har vi tittat på alla sex gestaltningar och vad är hälsa utifrån denna modell. Det är en balans runt en axel. Dessa axlar är taiyang - shaoyin, yangming - taiyin och shaoyang – jueyin. När en patogen faktor träffar oss och det uppstår för mycket torka då kan taiyin balansera torkan med sin fukt eller för mycket kyla i taiyang då kan elden i shaoyin värma och om qi (ministerelden) stagnerar i shaoyang då behövs jueyin för att cirkulera igen. Det är en delikat balans av 3 axlar som består av yttre och inre par. Taiyang hälsa garanteras av shaoyin, yangmings av taiyin och shaoyang av jueyin och vice versa för varje par. Eftersom det är ett mycket flexibelt system tillåter det oss att anpassa oss till alla typer av klimat. När en är ur balans måste vi återställa den utifrån *biao ben* och *zhong qi* modellen.